

ומהו עלילותן שמקבלין טומאה בלא הכשר – And what is their increased susceptibility; that they become טמא without preparation

OVERVIEW

The גמרא stated that the מטמא that is written by אוכלין teaches us that אוכל is מטמא; it cannot teach us that אוכל is כלי מטמא for there is a ק"ו which excludes אוכל from being מטמא a כלי.¹ Therefore we must assume that מטמא means that the אוכל can be מטמא משקה (only) since they are עלולין to be טומאה. The גמרא asked that this reason by משקין (that they are טומאה) is superfluous, because the מטמא cannot be מרבה anything but משקין.² The גמרא answered that since we could refute the ק"ו by saying that אוכל is more חמור than משקה (since it can be מטמא משקה and מטמא כלים cannot be מטמא משקה), therefore even though משקה cannot be מטמא כלים, nevertheless אוכל can be מטמא כלים. Therefore it is necessary to refute this idea that אוכל is more חמור than משקה since אוכל is מטמא משקה; this is not so, אוכל is not more חמור than משקה,³ the only reason אוכל is מטמא משקה is (not because אוכל is חמור, but rather) because משקה is more susceptible to be טומאה. Our תוספות challenges the logic of the גמרא.

תוספות asks:

תימה לרבינו יצחק דאכתי לא הוי קל וחומר -

The ר"י finds this astounding! For there is still no valid ק"ו which can teach us that מטמא כלים is not אוכל -

דהא עלילותן לא מהני להו לקבל טומאה ממשקין ולענין אוכל מהני להו אם כן אוכל חמור -
For the עלילות of משקה to be טומאה is not effective that the משקין should be מטמא משקה, but regarding אוכל this עלילות is effective, therefore it proves that אוכל חמור!⁴

⁵ Our תוספות discusses now why the גמרא chose certain ק"ו over others:

¹ If משקה which is מטמא אוכל cannot be מטמא a כלי, so אוכל which cannot be מטמא אוכל, can certainly not be מטמא a כלי.

² It cannot be מרבה כלים because of the aforementioned ק"ו; אין עושה טומאה כיוצא בה מרבה אוכלין.

³ Therefore the ק"ו remains (see footnote # 1); if משקה cannot be מטמא כלים, so אוכל can certainly not be מטמא כלים.

⁴ If the only reason אוכל is מטמא משקה is because עלילות, then why does not this עלילות permit that משקה should also be מטמא משקה. The fact that it does not, proves that the reason אוכל is מטמא משקה (but משקה is not מטמא משקה) is (not [only] because of the עלילות of משקה, but rather) because the חומר of אוכל. The question remains since אוכל is more חמור than משקה how do we know that אוכל is not מטמא כלים. Our תוספות does not answer this question. See "Thinking it over".

⁵ Previously we derived that אין משקה מטמא כלי through this type of a ק"ו; if a כלי (which can be מטמא משקה) cannot be מטמא כלי, so משקה can surely not be מטמא כלים. Here regarding אוכלין the ק"ו is, if משקה (which can be מטמא משקה) cannot be מטמא כלי, so אוכל (which cannot be מטמא אוכל), can surely not be מטמא כלי. Our תוספות explains

ולעיל דיליף דמשקה לא מטמא כלי⁶ לא מצי למילף בקל וחומר -

And previously when the גמרא derived that משקה is not כלי מטמא, the גמרא could not have derived it through an alternate ק"ו, namely -

מאוכל שמתמא משקה ואין מטמא כלי משקה דלא מטמא משקה לא כל שכן -

From מאוכל which is מטמא משקה, and nevertheless is not כלי מטמא, so משקה which is not מטמא משקה, obviously it cannot be כלי מטמא. The reason the גמרא could not utilize this type of ק"ו (which we use here by אוכל) is because -

דהיא גופא מנלן דאוכל לא מטמא כלי⁷ -

For how do you know this assumption that אוכל is not כלי מטמא -

ועוד דמשקין חמור מאוכל דמתמא אוכל -

An additionally we can refute this ק"ו for משקין is more חמור than אוכל since משקין can be מטמא אוכל and אוכל cannot.

והכא לא מצי למיעבד קל וחומר כדלעיל -

And here (where we want to derive that אוכל is not כלי מטמא) the גמרא could not use the previous type of ק"ו, namely -

דמה כלי שמתמא אוכל אין מטמא כלי אוכל הבא מחמת כלי לא כל שכן -

That if a כלי which is מטמא אוכל cannot be כלי מטמא so the אוכל which became מטמא from the כלי can certainly not be מטמא a כלי; this ק"ו is insufficient -

דמכל מקום אוכל הבא מחמת שרץ⁸ מנלן:

For in any event how do we know that an אוכל הבא מחמת שרץ cannot be מטמא כלים.

SUMMARY

questions the assumption of the גמרא that אוכל is מטמא משקה only because of the עלילות of משקה לקבל טומאה, since this עלילות is ineffective for משקין to be מקבל טומאה from the עלילות. משקין ואוכלין by ק"ו justifies the respective types of ק"ו.

THINKING IT OVER

Can we answer question⁹ that אוכל is not חמור from משקה and the reason אוכל is מטמא משקה is because of עלילות, however this עלילות is not effective that משקה should be מטמא משקין, since אין טומאה עושה כיוצא בה!¹⁰

why the גמרא chose these different styles of ק"ו for משקין ואוכלין respectively and did not choose the other type of ק"ו for each side respectively.

⁶ See footnote # 5.

⁷ Until we make the ק"ו (on the ב' עמוד) that אוכל is not כלי מטמא (from a ק"ו that משקה is not כלי מטמא) we cannot assume that אוכל is not כלי מטמא in order to prove that משקה is not כלי מטמא! It is circular reasoning!

⁸ The שרץ is מטמא כלים, so perhaps the אוכל הבא מחמת שרץ (which is written in the תורה) can also be מטמא כלים.

⁹ See footnote # 4.

¹⁰ See תוס' רבינו פרץ.